عزاداری ۱۷ هیئت مذهبی از استان‌ها و اقوام مختلف در حرم مطهر رضوی

همزمان با دهه پایانی ماه صفر، ۱۷ هیئت مذهبی از استان‌ها و اقوام مختلف کشور با کاروان‌هایی در حرم مطهر رضوی، مراسم عزاداری و سوگواری امام رضا(ع) را برگزار می‌کنند.

به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین حسین شریعتی‌نژاد، معاون تبلیغات اسلامی حرم مطهر رضوی از برگزاری برنامه‌های جمعی با مشارکت ۱۷ هیئت مذهبی استان‌های مختلف در ایام دهه پایانی ماه صفر خبر داد و گفت: بخش ویژه‌ای از این برنامه‌ها در حسینیه حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود و محور اصلی مراسم‌ها، صحن قدس خواهد بود که به دلیل تعدد برنامه‌ها، از رواق امام خمینی(ره) و صحن بیاعمیر اعظم(ص) نیز استفاده می‌شود.

وی افزود: این عزاداری‌ها با حضور هیئت‌های مذهبی از استان‌ها و اقوام مختلف، هر شب پس از نماز مغرب و عشا در صحن قدس برگزار می‌شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین شریعتی‌نژاد ادامه داد: از برنامه‌های شاخص این مراسم، معرفی سبک عزاداری کشمیر هندی و پیشتوی پاکستان در حسینیه حرم مطهر رضوی است که بخشی از تنوع فرهنگی و دینی این مراسم را نشان می‌دهد.

نمایش مدال‌های اهدایی زنده‌یاد جهان‌پهلوان تختی در موزه ملی ملک

رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی از انتقال موقت مجموعه مدال‌ها، نشان‌ها و بازوبندهای پهلوانی اهدایی زنده‌یاد جهان پهلوان تختی از موزه رضوی به موزه ملی ملک و نمایش این آثار در تهران خبر داد به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام والمسلمین سید جلال حسینی دراین خصوص گفت: حسب نظر اداره کل نذورات آستان قدس رضوی و کسب موافقت از تولیت معزز این آستان مقدس، ۳۶۰ اثر اعم از مدال‌ها، نشان‌ها و یادبودهای مرحوم غلامرضا تختی در مسابقات ملی و بین‌المللی کشتی آزاد به همراه بازوبند پهلوانی این چهره پرافتخار ورزش قهرمانی کشور، به‌صورت موقت از بخش مدال‌های موزه رضوی خارج شد. وی ادامه داد: این مجموعه آثار به اداره ذخایر و نفایس اداره کل نذورات آستان قدس رضوی تحویل داده شده تا با اجرای تشریفات حفاظتی و مراقبتی بسیار دقیق در راستای برپایی نمایشگاهی به‌مناسبت سالروز تولد زنده‌یاد تختی در شهریور سال جاری در کتابخانه و موزه ملی ملک، موقوفه فرهنگی آستان قدس رضوی، از مشهد به تهران منتقل شود.

رواق خدمت

گزارشی از موکب مجتمع فرهنگی حضرت امام جواد(ع) که به استقبال زائران پیاده رفته است

ایران به زیارت رضا(ع) آمده است

محمدحسین مروج کاشانی | دوباره دهه پایانی ماه صفر فرارسید و موکب‌های خدمت‌رسانی به زائران و به‌ویژه زائران پیاده حرم مطهر امام هشتم(ع) در مسیرهای منتهی به مبادی ورودی شهر مقدس مشهد و همچنین در داخل مشهد و به‌ویژه در اطراف حرم مطهر رضوی آماده خدمت شدند. در این میان، جاده قدیم مشهد مقدس به نیشابور، از سابقه طولانی از نظر تعداد موکب و همچنین جمعیت زائران پیاده برخوردار است. به همین مناسبت با هماهنگی انجام شده، سراغ یکی از موکب‌های خدمت‌رسان در این مسیر رفتیم.

■ موکبی به نام امام جواد(ع)، دردانه امام رضا(ع)

از طرف پلیس راه مشهد به سمت جاده قدیم نیشابور، حدود کیلومتر ۱۱، سمت راست و پیش از روستای رباط خاکستری، تابلو بزرگی توجهمان را به خود جلب می‌کند. روی آن نوشته شده است: «مجتمع فرهنگی حضرت امام جواد(ع)، موکب استقبال از زائران پیاده». از دوران قدیم یادمان است مشهدی‌ها و خراسانی‌ها، همانند بسیاری از دیگر ارادتمندان امام هشتم(ع)، اسامی تعداد زیادی از مکان‌ها، ابنیه و... را به عشق دردانه امام رضا(ع)، یعنی به نام امام جواد(ع) نام‌گذاری می‌کردند.

پس از ورود به این موکب، تعدادی از خادمیاران رضوی وابسته به اداره انتظامات صحن‌های مقدس بارگاه مطهر امام رضا(ع) را که ملبس به لباس رسمی بودند به اتفاق تعدادی از برادران و خواهران، نوجوانان، جوانان و... دیدیم که مشغول آماده کردن مقدمات مراسم افتتاح رسمی این موکب برای خدمت‌رسانی بودند.

خادمیاران رضوی با حمل پرچم متبرک بارگاه مطهر امام هشتم(ع) و نوای یارضا(ع) یارضا(ع) به سمت محل اهتزاز این پرچم متبرک در این موکب حرکت می‌کنند. ابتدا جلوپای این کاروان، گوسفندی به نیت سلامتی امام زمان(عج) و سلامتی همه زائران پیاده بارگاه امام هشتم(ع) ذبح می‌شود.

با قرائت صلوات خاصه حضرت رضا(ع)، پرچم متبرک بارگاه مقدس امام رضا(ع) توسط خادمیاران رضوی و خدمتگزاران این موکب به نشانه افتتاح رسمی و آغاز فعالیت شبانه‌روزی این موکب در ایام پایانی ماه صفر به اهتزاز درمی‌آید.

به سراغ مسئول این ایستگاه می‌رویم و با او همکلام می‌شویم. محمد صادقی متین، حدود ۱۶ سال به عنوان خادمیار رضوی در ادوار انتظامات صحن‌های مقدس بارگاه مطهر امام هشتم(ع) سابقه خدمت داشته و حدود ۱۰سال است که توفیق خدمت در این موکب را دارد. وی می‌گوید: این ساختمان و فعالیت این موکب و ایستگاه، سابقه‌دار و حدود ۲۰ ساله دارد و با همت و تلاش از همان زمان تاکنون برای ارائه خدمت به زائران پیاده بارگاه مطهر امام رضا(ع) در این مکان فعلی (واقع در ۱۲ جاده قدیم مشهد به نیشابور) آماده شده، البته با کمک نیروهای مردمی و خیّر بزرگوار و لطف خداوند. اینجانب هم برحسب وظیفه، سهم ناچیزی در تجهیز و آماده‌سازی این موکب در سال‌های اخیر داشته‌ام.

وی درباره مشخصات و ویژگی‌های این ایستگاه اظهار می‌کند: زمین این ایستگاه حدود ۸ هزار مترمربع مساحت داشته و دارای حدود ۶۰ چشمه سرویس بهداشتی (زنانه و مردانه)، ۱۲ دوش حمام، نمازخانه، فضای استراحت موقت زائران (به تفکیک مردانه و زنانه)، آشپزخانه، چایخانه، امکان اسکان برای خواب به تعداد ۴ هزار و ۵۰۰ نفر (۳ هزار زن و هزار و ۵۰۰ مرد) و... است.

صادقی متین می‌افزاید: این ایستگاه در روزهای پایانی ماه صفر به‌طور ویژه به مدت پنج روز و با فعالیت تعدادی از خادمیاران رضوی کشیک‌های اداره انتظامات صحن‌های مقدس بارگاه مطهر امام هشتم(ع) و البته با همکاری و کمک‌های برخی از خیران و نیکوکاران (برادران و خواهران) از شهرهای مختلف مشهد، سبزوار، اسفراین، اصفهان، تهران، کاشمر و... به زائران پیاده حرم مطهر امام هشتم(ع) خدمت‌رسانی می‌کند. همچنین در دهه کرامت نیز این موکب به مدت سه روز، دایر و فعال است.

به گفته مسئول این موکب، در مدت پنج روز فعالیت این موکب در مجموع ۱۱ هزار وعده صبحانه، ۱۵ هزار وعده ناهار و ۱۱ هزار وعده شام میان زائران پیاده توزیع می‌شود. همچنین خدمات پزشکی، سرم‌تراپی، حضور پزشک عمومی، پرستار، ماساژور، ارائه برخی از داروهای غیراختصاصی، خدمات واکس، خیاط خانه، دمپایی، کفش و... از دیگر مواردی است که به زائران پیاده در حد توان در این ایستگاه ارائه می‌شود.

وی از مسئولان مربوط تقاضا کرد در این ایام، بیش از سال‌های گذشته بسته‌های فرهنگی مناسب برای استفاده زائران پیاده در اختیار ایستگاه‌ها و موکب‌های مستقر در جاده‌های منتهی به مشهد قرار داده شود.

■ زائران پیاده، گل سرسبد زائران امام رضا(ع) هستند

صادقی متین درباره علت حضور و خدمت ۱۰ ساله‌اش در این موکب اظهار می‌کند: همه ما و از جمله من حقیر، تمام زندگی و عمرمان را به‌دیدار لطف و عنایت امام رضا(ع) هستیم. هرچند من و همکاران خادمیار رضوی، توفیق خدمت در بارگاه مطهر امام هشتم(ع) را داریم، اما خدمت به زائران پیاده، آن هم خارج از شهر مشهد، به عشق امام رئوف(ع) لذت خاص دارد که نمی‌توان توصیف کرد.

وی ادامه می‌دهد: زائران پیاده، صفای خاصی دارند. بی‌ادعا، خاکی، صمیمی، با اخلاص، دلشکسته و...؛ با همه احترام به مقام همه زائران بارگاه مطهر رضوی، اما معتقدم زائران پیاده، به‌اصطلاح «گل سرسبد» زائران بارگاه مطهر امام رضا(ع) هستند.

این خادمیار رضوی در پایان صحبت‌هایش این جمله را به امام هشتم(ع) تقدیم می‌کند: «... یا امام ما عنایت بفرما...».

■ واگویه‌های دلی به نقل از خدمتگزاران این موکب

در ادامه تهیه این گزارش پای صحبت‌های بی‌ریا و دلنشین برخی از خدمتگزاران این موکب نشستیم. محمد تاج‌فرد، شصت‌وسه‌ساله، دکترای سلامت جامعه، چهار سال است خادمیار رضوی در حرم مطهر امام هشتم(ع) است. او می‌گوید: به عشق امام رضا(ع) و زائرانش به این موکب آمده تا خدمت کنم. اینجا صفای خاصی دارد. زائران پیاده را که می‌بینم به یاد اخلاص و صفا و یکرنگی آنان می‌افتم. خوشا به حال دل پاکشان.

وی بیان می‌کند: هرچند امام هشتم(ع) همواره و در تمام زمان(عج) و مکان‌ها، ناظر بر اعمال ماست و می‌توانیم به ایشان با نیت خالص خدمت کنیم، اما من به محض ورود به موکب‌های زائران پیاده، احساس عجیبی برای خدمت دارم. قابل توصیف نیست. خدا از همه قبول کند.

صفورا حاجیان، چهل‌وهفت‌ساله، بانوی اسفراینی است که سال نخست است برای خدمت به این موکب آمده و می‌گوید: خواهرزاده من امسال به مراسم پیاده‌روی اربعین رفته بود و در کربلا برایم دعا کرد من هم بتوانم به دستگاه ائمه اطهار(ع) خدمت کنم و ناگهان همین یک دو روز پیش توفیق شد برای خدمت به این موکب بیایم. این لطف امام هشتم(ع) به همه و از جمله من حقیر است که اجازه دادند به زائران ایشان خدمت کنم.

او در حالی که اشک می‌ریزد، ادامه می‌دهد: اهتزاز پرچم امام رضا(ع) در این موکب، ناگهان دلم را لرزاند. شاید باورتان نشود یک حس عجیبی آن لحظه به من دست داد. حس کردم زیر پرچم حضرت امام هشتم(ع) هستیم.

این بانوی اسفراینی تصریح می‌کند: کار وقتی با دل انجام شود، همه مشکلات حل خواهد شد. من از اسفراین به این موکب در ۱۱ کیلومتری جاده مشهد به نیشابور آمده تا برای امام رضا(ع) خدمت کنم. امیدوارم خود حضرت رضا(ع) به فضل و عنایتش از همه قبول فرماید.

زینب محمدی، سی‌وهشت‌ساله لیسانس مدیریت بوده و از اسفراین برای خدمت به این موکب آمده است. او اظهار می‌کند: من نیز یک خدمتگزار سال اولی هستم. هر چیزی قسمت و رزق و روزی می‌خواهد. ما لایق نبودیم. اما امام رضا(ع) به خاطر زائران با اخلاصش ما را به این موکب راه داد تا خدمت کنیم. خدمت در موکب که به نام امام جواد(ع) و در راه خدمت به زائران پیاده امام هشتم(ع) است افتخار بزرگی است. شاید باورتان نشود اما حتی اگر در این مسیر جان دهیم و بمیریم باز هم افتخار است.

او با اشک و ناله ابتدا برای فرج امام زمان(عج) دعا می‌کند و سپس از امام هشتم(ع) می‌خواهد نسل و خانواده او را امام زمانی قرار دهد.

فاطمه نوری، سی‌وهشت‌ساله، اهل شهر اسفراین بوده و از دیگر خدمتگزاران بخش خواهران این موکب است. او هم خود را یک خدمتگزار سال اولی می‌داند. وی معتقد است: من تا به حال تجربه این کار را نداشته‌ام، اما دلم مرا به این مسیر کشاند. هر کاری که از دستم برمی‌آید انجام می‌دهم. فقط دوست دارم امام رضا(ع) را از خودم راضی کنم. راستش را بخواهید هنگام دیدن زائران پیاده، یاد کاروان‌های پیاده‌روی در مسیر نجف به کربلا می‌افتم. او در ادامه با دعا برای ظهور امام زمان(عج) یک خواسته دارد و می‌گوید ان‌شاءالله دل و روح و جانم همیشه در مسیر امام رضا(ع) و حضرت مهدی موعود(عج) باشد.

گفت‌وگو با آیت‌الله سیدجعفر سیدان دربار دراه و رسم سوگواری در ایام عزای حضرت ثامن‌الحجج(ع)

مجالس امام رضا(ع) باید به ما معرفت بدهد

ریحانه عامل‌نیک | اگرچه سراسر محرم و صفر به تمامی ماه عزا و مصیبت اهل‌بیت(ع) بوده و نه فقط برای شیعیان بلکه مسلمانان و عموم آزادگان تلخ و دردآور است اما این مصائب و تلخکامی در روزهای پایانی این دو ماه، شدت می‌گیرد وقتی قرار است مجالس عزای حسینی را با غم فقدان پیامبر(ص) و شهادت دو امام معصوم(ع) به پایان ببریم؛ همین هم سبب می‌شود روزهای انتهایی صفر، مثل دهه اول محرم شور و شعور دیگری داشته باشد. درزمینه رهاورد اقامه عزاداری‌ها به‌ویژه برای شمس‌الشموس امام رضا(ع) با آیت‌الله سیدجعفر سیدان، از اساتید برجسته حوزه علمیه خراسان گفت‌وگو کرده‌ایم.

■ بزرگداشت ایام شهادت و ولادت معصومان(ع) همچون روزهای پایانی ماه صفر که ما عزادار پیامبر(ص) و امام حسن مجتبی(ع) و امام رضا(ع) هستیم از چه باب اهمیت دارد و چه مسیری را پیش روی ما می‌گشاید؟

خداوند در سوره مبارکه حج آیه ۳۲ می‌فرماید: «وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ» و هر کس شعائر خدا را بزرگ شمارد، بدون تردید این بزرگ شمردن ناشی از تقوای دل‌هاست». مطابق با این تصریح قرآن، یکی از مسائلی که از نظر عقل و نقل اهمیت بالایی دارد، این است انسان در مواردی که دین را حفاظت می‌کند و مردم را به دین توجه می‌دهد، اهتمام داشته باشد. لازمه توجه به دین این است مردم در کارهایشان رعایت دستورات دین را مدنظر قرار دهند تا کارها به سرانجام خوبی برسد که به آن تعظیم شعائر گفته می‌شود.

تعظیم شعائر یعنی بزرگداشت اموری که مردم را به طرف دین و خداوند متعال سوق می‌دهد. از جمله این کارها این است که سالروز شهادت آن خورشید درخشان ولایت که با وجود چالش‌های بی‌شمار و فتنه‌های پیچیده، راه امامت را با صلابت و حکمت پیمود، ارادت ما به ساحت قدسی‌اش و پاسداشت حضرت بارگاه ملکوتی‌اش گواهی است بر عمق نفوذ و جاودانگی حضورش. آنچه در ادامه می‌خوانید، گفت‌وگویی است با اندیشمند دینی، آیت‌الله سیدمحمدباقر علوی تهرانی که ابعاد کمتر شنیده‌شده‌ای از این چالش‌ها و عظمت بی‌بدیل امام رئوف(ع) را روشن می‌کند.

■ اکنون که در آستانه سالروز شهادت حضرت علی بن موسی‌الرضا(ع) قرار گرفته‌ایم، عزاداری‌های ما برای امام رضا(ع) باید از چه جنسی باشد تا معرفت را به شرط زیارت مقبول ایشان است، ایجاد کند؟ آیا صرف برگزاری مجالس عزا و گریه و نوحه و ذکر مصیبت کافی است؟

اگرچه برگزاری مجالس روضه‌خوانی، گریه کردن، سوگواری و اقامه عزا شایسته و بجا و به جای خود محفوظ است اما مهم‌تر آن است در این ایام و در بستر این عزاداری‌ها بیانات، دستورات و سخنان ایشان در مسائل اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی بازگو شود و هم خود به این آموزه‌های نورانی عامل باشیم و هم دیگران را در عمل به آن‌ها ترغیب و تشویق کنیم، چون هرچه بهتر در فهم مطالب ایشان دقت کنیم و در اخلاق و رفتار به آن‌ها پایبند باشیم بر دیگران هم اثرگذارتر خواهیم بود.

■ ما از سیره امام رضا(ع) چه فرازها و قله‌های رفتاری و اخلاقی متناسب با شرایط امروز جامعه می‌توانیم برداشت کرده و راه خوب بودن را طی کنیم؟

همه فرازهای نورانی و بابرکت حیات حضرت علی بن موسی‌الرضا(ع) برای ما درس‌آموز، الهام‌بخش و راه‌گشاست و نه فقط در سلوک عبادی و معنوی بلکه در اعتقاد، اخلاق و رفتار در همه عرصه‌ها بهترین الگو برای ما محسوب می‌شوند. اما مهم آنکه ما این سیره را چه در گفتار، چه رفتار و اندیشه درک کنیم و به کار ببندیم و به دنبال نشر آن هم در زندگی خود و هم زندگی دیگران باشیم، چون این سیره وسیله سعادت دنیا و آخرت ماست و هر چه بیشتر با آن مأنوس شویم سعادت‌مان بیشتر تأمین خواهد شد.

در میان همه آموزه‌های نورانی که از امام رضا(ع) برای ما به یادگار مانده، به نظر می‌رسد تذکر این نکته که امام رئوف(ع) همواره بر مهربانی، خوش‌رفتاری و نیکوکاری با دیگران تأکید داشتند، ضرورت دارد. بنابر آموزه‌های رضوی، انسان باید تلاش کند نه تنها ضرری از او به دیگران نرسد بلکه خیرش هم شامل دیگر انسان‌ها شود. این آموزه و عمل به آن سبب می‌شود ما نیک رفتار کرده و با همین اخلاق و رفتار نیک، دیگران را جذب خوبی‌ها و مکتب اهل‌بیت(ع) کنیم.

■ حضرت ثامن‌الحجج(ع) راه و رسم خوب بودن را چطور به ما آموخته‌اند؟

امام رضا(ع) خود راه و رسم خوب بودن را در حدیثی به ما نشان داده‌اند. نقل است شخصی از امام رضا(ع) پرسید انسان‌های خوب چه کسانی هستند و حضرت(ع) فرمودند: «انسان‌های خوب دارای پنج صفت هستند، ازجمله وقتی کار نیکی انجام می‌دهند، خوشحال و خشنود شده و زمانی که گناهی مرتکب می‌شوند فوراً از آن استغفار و توبه می‌کنند. هنگامی که خداوند به آنان نعمتی مرحمت می‌کند، پروردگار را شکرگزار می‌شوند و شکرگزاری کار بسیار ارزنده‌ای است. انسان‌های خوب در هنگام بروز گرفتاری‌ها استقامت ورزیده و آن را برطرف می‌کنند. صفت دیگر این دسته از افراد این است در هنگام عصبانیت و خشم، خویشتن‌داری کرده و از آنان دیگران گذشت می‌کنند. اگر با همین برنامه و با همین شیوه در زندگی خود رفتار کنیم به موفقیت‌های دنیوی و اخروی دست می‌یابیم. مردم اگر به همین حدیث عمل کنند، سعادتمند خواهند شد، چراکه اهل‌بیت(ع) طبیب روح انسان‌اند و کلامشان نور و رفتارشان حاوی رشد است. البته برای انجام این امر نیاز به تصمیم ما و عنایت و امداد اهل‌بیت(ع) وجود دارد که باید با توسل از درگاه ایشان درخواست کنیم.

زیر سایه خورشید

در ایستگاه‌های کرامت رضوی، عشق معامله می‌شود

پای خسته بیاور، دل آرام ببر

هدا رضوانی‌پور | قصه، قصه قدم‌هاست. قصه پاهایی که جاده را نه با حساب و کتاب کیلومترشمارها، که با ذکر و تپش قلبشان گزمی کنند. چند سالی می‌شود که واژه «موکب» با پوست و خونمان عجین شده است. از پیاده‌روی اربعین شروع شد و حالا این فرهنگ شیرین خدمت، این مسابقه عاشقانه سبقت در میزبانی، به جاده‌های داخلی خودمان هم رسیده است. حکایت، حکایت روز شهادت است؛ روز آخر صفر. خیل زائرانی که از گوشه و کنار این خاک، دل به جاده زده‌اند تا روز عزای آقایشان در مشهد باشند و نور دو گنبد از آن گنبدی که در قلب مشهد می‌درخشد.

اینجا دیگر مرز شلمچه و مهران نیست. اینجا کویر است؛ جاده‌های کشیده‌ای که در گرمای بی‌امان مرداد ماه، مثل ماری سیاه بر تن خاک تفتیده پیچیده‌اند. جاده‌هایی که یک سرشان به شهرهای دور و نزدیک می‌رسد و سر دیگرشان، صاف می‌خورد به گنبد طلایی امام رضا(ع). و در همین مسیرهای خشک و بعضاً بی‌روح، این موکب‌ها هستند که به جاده، روح و معنا بخشیده‌اند. این‌ها جاده‌هایی اتفاقی نیستند؛ ایستگاه‌هایی که نه فقط برای رفع خستگی تن، که برای قوت گرفتن جان برپا شده‌اند و سال‌هاست بنیاد کرامت رضوی را برنامه‌ریزی دقیق. آن‌ها را به نقاط امید زائران در دل جاده بدل کرده است. این گزارش، روایتی است از همین موکب‌ها، از اسکان شبانه. من در مجتمع دامغان هم استراحت کوتاهی داشتم. آنجا هم همین طور بود. همه چیز مهیا بود. این‌ها همه به کنار، چیزی که مرا گرفت، آن روح حاکم بر فضاست؛ آن پیرمردی که کفش هایت را واکس می‌زند، آن خانمی که با وسواس شربت زعفران هم می‌زند، آن جوانی که با لبخند، خستگی آن را می‌پرسد؛ این‌ها دیگر با پول و دستورالعمل اداری جور در نمی‌آید. این یک عشق خالص است. من آمده بودم خودم را ببینم، اینجا دارم یک «ما»ی بزرگ را پیدا می‌کنم. یک خانواده که همه به عشق یک نفر دور هم جمع شده‌اند».

این دقیقاً همان هدفی است که مدیران بنیاد کرامت متبرک شده است. حرمی به وسعت تمام ایران، با خدام‌هایی از جنس مردم و زائرانی که هر کدام، یک دنیا حرف در دلشان دارند. زائران می‌روند تا غبار راه را در صحن وسرای رضوی بتکانند، غافل از آنکه این غبار، خود متبرک است؛ گردی متبرک از مسیر کویری رسیدن به «خانه».

■ قصه‌ای کوچک در جاده‌ای بزرگ

در هیاهوی موکب، صدای خنده و بازی کودکان، ملودی دلنشینی است که با نوای مداحی در هم می‌آمیزد. نوید و مریم، همراه با دختر کوچکشان «فاطمه» که روی شانه‌های پدرش نشسته، نظریه را جلب می‌کنند. اهل طبس هستند و مسیرشان کوتاه‌تر است. اما سختی‌های خاص خودش را دارد، به‌خصوص با یک کودک پنج‌ساله. مریم می‌گوید: «خیلی ها گفتند با بچه سخت است، مثل پروانه دور زائر می‌چرخند. من مدیون این‌ها هستم. مدیون خادمان آقا که این بستر را فراهم کرده‌اند. اگر این موکب‌ها نبود، شاید امثال من جرئت قدم گذاشتن در این جاده را پیدا نمی‌کردند».

نوید عرق پیشانی اش را پاک می‌کند و ادامه می‌دهد: «بزرگ‌ترین نگرانی‌ام، خستگی و بهانه‌گیری فاطمه بود. اما این موکب‌ها آن قدر فضا را برای بچه‌ها جذاب کرده‌اند که او از ما هم سرحال‌تر است. در مجتمع میان‌راهی خوسف که بودیم، یک فضای بازی کوچک برای بچه‌ها درست کرده بودند. همین چیزهای کوچک، سفر را برای خانواده‌ها ممکن می‌کند». این توجه به جزئیات، همان چیزی است که رفاه حال زائران را ممکن می‌کند و یکی از اقدامات برجسته بنیاد کرامت رضوی برای دهه آخر صفر نیز همین فراهم‌سازی متمرکز امکانات اسکان است. با هماهنگی استانداری خراسان رضوی، مجتمع‌های کلیدی در رباط سفید، مزدوند و تربت‌حیدریه برای رباط پشت بام‌ها پهنه‌ها پیدا می‌کنم؛ تا زیر دل محور یزد-مشهد. این موکب به با همکاری مؤسسه موقوفه خدمات زائر برپا شده، برای سومین سال پیاپی به ایستگاهی محبوب در این محور تبدیل شده است. پینه دستان و چروک صورتش، حکایت سال‌ها آفتاب‌خوردن در زمین‌های زعفران روستایشان در حوالی فردوس را به همراه دارد. استکان چای گعر بار یک را با وسواسی شیرین دردستش می‌گیرد و می‌گوید: «پدرجان، این چایی یا همه چایی‌هایی که خورده‌ای فرق می‌کند. این را یک چوان خاده دستم داد. گفت التماس دعا با یا جان. همین یک جمله، خستگی را از تن آدم در می‌کند».

هفتاد و چند سال سن دارد و به قول خودش خبره راه است و با نگاهی به زائرانی که در موکب مشغول استراحت‌اند، می‌گوید: «حالا خدا خیرشان بده! این بچه‌های بنیاد کرامت رضوی را، چند سال است که این جاده‌ها آباد شده. آب گرم هست، غذای گرم هست، پتو هست. انگار خود آقا امام رضا(ع) برای زائرش سنگ‌تمام گذاشته. آدم اینجا که می‌رسد، حس می‌کند پایش را در صحن انقلاب گذاشته. همان قدر آرام، همان قدر خودمانی». وی این حس خودمانی، اتفاقی نیست. نتیجه برنامه‌ای مدون است که در مجتمع‌های دیگر این بنیاد در دیهوک و دامغان نیز که در مسیرهای پرتردد زائران قرار دارد، به چشم می‌خورد. تلاشی بی‌وقفه برای تبدیل کردن ایستگاه‌های میان‌راهی به چیزی فراتر از یک استراحتگاه صرف.

■ ندری که قدم به قدم ادا می‌شود

جاده در گرگ و میش هوا، غریب‌ترین چهره‌اش را به نمایش می‌گذارد. سکوتی معنوی که تنها با صدای قدم‌ها و ذکر زیر لب زائران شکسته می‌شود. الهام اهل یکی از روستاهای اطراف دیهوک است. چهره‌ای آرام و مصمم دارد. آرام و شمرده صحبت می‌کند. می‌گوید که از گذشته، داستان زائران پیاده را فقط از تلویزیون و زبان دیگران شنیده بود. «شوهرم مریض بود. خیلی سخت گذشت. نذر کردم اگر شفا پیدا کند، مسیر روستایمان تا مشهد را پیاده بیایم. آقا نگاهی کردند و همسرم سلامتی‌اش را بدست آورد. حالا آمده‌ام نذرم را ادا کنم». او که نخستین بار است این راه را تجربه می‌کند، از حس آرامش می‌گوید که در جاده پیدا کرده است: «فکر می‌کردم خیلی تنها خواهم بود. اما اینجا هیچ کس تنها نیست. انگار همه با هم فامیل هستیم. در همین موکب، خانمی که الحال کرمان بود، یماد مخصوص گرفتگی عضلات به من داد. یکی دیگر کمک کرد تا پول پایم را ببندم. این‌ها را کجا می‌توان پیدا کرد؟». این احساس امنیت، حاصل یک شبکه در هم تنیده از خدمت است. شبکه‌ای که از مرز مرجاوه در شرق تا محور تهران-مشهد در شمال کشور گسترده شده و در نقاط نزدیک به مشهد، مانند جنران و تربت‌جام، با برپایی موکب‌های ویژه به اوج خود می‌رسد تا زائران پیاده در کیلومترهای پایانی نیز تنها نباشند و با استقبالی گرم، وارد حریم رضوی شوند. الهام به خادمان جوانی که سینی‌های خرما و چای به دست در حال دویدن هستند، اشاره می‌کند: «نگاهمان کن؛ مثل پروانه دور زائر می‌چرخند. من مدیون این‌ها هستم. مدیون خادمان آقا که این بستر را فراهم کرده‌اند. اگر این موکب‌ها نبود، شاید امثال من جرئت قدم گذاشتن در این جاده را پیدا نمی‌کردند».

نوید عرق پیشانی اش را پاک می‌کند و ادامه می‌دهد: «بزرگ‌ترین نگرانی‌ام، خستگی و بهانه‌گیری فاطمه بود. اما این موکب‌ها آن قدر فضا را برای بچه‌ها جذاب کرده‌اند که او از ما هم سرحال‌تر است. در مجتمع میان‌راهی خوسف که بودیم، یک فضای بازی کوچک برای بچه‌ها درست کرده بودند. همین چیزهای کوچک، سفر را برای خانواده‌ها ممکن می‌کند». این توجه به جزئیات، همان چیزی است که رفاه حال زائران را ممکن می‌کند و یکی از اقدامات برجسته بنیاد کرامت رضوی برای دهه آخر صفر نیز همین فراهم‌سازی متمرکز امکانات اسکان است. با هماهنگی استانداری خراسان رضوی، مجتمع‌های کلیدی در رباط سفید، مزدوند و تربت‌حیدریه برای اسکان شبانه زائران پیاده تجهیز شده‌اند تا خانواده‌هایی مثل خانواده نوید، با آرامش و آسایش بیشتری به زیارت مشرف شوند. مریم اضافه می‌کند: «فاطمه هر موکبی که می‌رسیم، می‌گوید: «مامان، رسیدیم خونه امام رضا(ع)؟» و من می‌گویم: نه دخترم، اینجا خونه مهمون‌های امام رضاست».

■ مسافری در جست‌وجوی خویشتن

علی، دانشجوی معماری از یزد، با کوله‌پشتی جذاب و کفش‌های مخصوص پیاده‌روی‌اش، کمی متمایز به نظر می‌رسد. سر صحبت را با او موقع صرف غذا باز می‌کنم. می‌گوید اولین بار است که چنین سفری را تجربه می‌کند. «راستش را بخواهید، بیشتر برایم یک چالش بود. یک جور سفر ماجراجویانه. می‌خواستم ببینم می‌توانم این مسیر طولانی را پیاده بروم یا نه. اما...»

اما را می‌کشد و انگار دنبال کلمه مناسب می‌گردد؛ «اما از همان کیلومترهای اول، همه چیز عوض شد. اینجا جاده فقط یک مسیر فیزیکی نیست. یک جور سیر و سلوک است. وقتی ساعت‌ها با خودت و خدای خودت تنهایی، چیزهایی را می‌بینی که در هیاهوی شهر اصلاً به چشمت نمی‌آید». علی از خدمات موکب‌ها می‌گوید: «باورم نمی‌شد چنین سازماندهی دقیقی وجود داشته باشد. از پذیرایی با مینان وعده و نوشیدنی گرفته تا محل اسکان شبانه. من در مجتمع دامغان هم استراحت کوتاهی داشتم. آنجا هم همین طور بود. همه چیز مهیا بود. این‌ها همه به کنار، چیزی که مرا گرفت، آن روح حاکم بر فضاست؛ آن پیرمردی که کفش هایت را واکس می‌زند، آن خانمی که با وسواس شربت زعفران هم می‌زند، آن جوانی که با لبخند، خستگی آن را می‌پرسد؛ این‌ها دیگر با پول و دستورالعمل اداری جور در نمی‌آید. این یک عشق خالص است. من آمده بودم خودم را ببینم، اینجا دارم یک «ما»ی بزرگ را پیدا می‌کنم. یک خانواده که همه به عشق یک نفر دور هم جمع شده‌اند».

این دقیقاً همان هدفی است که مدیران بنیاد کرامت متبرک شده است. حرمی به وسعت تمام ایران، با خدام‌هایی از جنس مردم و زائرانی که هر کدام، یک دنیا حرف در دلشان دارند. زائران می‌روند تا غبار راه را در صحن وسرای رضوی بتکانند، غافل از آنکه این غبار، خود متبرک است؛ گردی متبرک از مسیر کویری رسیدن به «خانه».

چگونه امام هشتم(ع) کشتی امامت را از توفان فتنه‌ها و انحرافات به سلامت عبور دادند؟

امام مبارزه با طاغوت‌ها

مریم احمدی شیروان | ایران ما که نامش با نام مقدس حضرت ثامن‌الحجج، امام علی بن موسی‌الرضا(ع) گره خورده است، سرزمینی است که در هر گوشه‌اش شمیم رأفت و مهربانی بی‌کران آن امام همام جاری است. او که مظهر مطلق نیکویی و تجلی بی‌بدیل عطوفت الهی، نه تنها در قلب‌ها حکمرانی می‌کرد که با اقتداری آسمانی، سکاندار کشتی دین در توفان‌های سهمگین زمانه خویش شد.

در آستانه سالروز شهادت آن خورشید درخشان ولایت که با وجود چالش‌های بی‌شمار و فتنه‌های پیچیده، راه امامت را با صلابت و حکمت پیمود، ارادت ما به ساحت قدسی‌اش و پاسداشت حضرت بارگاه ملکوتی‌اش گواهی است بر عمق نفوذ و جاودانگی حضورش. آنچه در ادامه می‌خوانید، گفت‌وگویی است با اندیشمند دینی، آیت‌الله سیدمحمدباقر علوی تهرانی که ابعاد کمتر شنیده‌شده‌ای از این چالش‌ها و عظمت بی‌بدیل امام رئوف(ع) را روشن می‌کند.

■ «رأفت» امام رضا(ع)؛ مهربانی بی‌حد و حصر و ملایم جان

در میان القاب نورانی و پرمعنای حضرت ثامن‌الحجج امام علی بن موسی‌الرضا(ع)، واژه «رئوف» جایگاهی ویژه و دلنشین دارد. آیت‌الله علوی تهرانی در تبیین این لقب شریف، با استناد به زیارت جوادیه توضیح می‌دهد: در زیارت‌نامه حضرت جواد الائمه(ع) وقتی به پدر بزرگوارشان اشاره می‌شود، این گونه تعبیر می‌کند: «السلام علیک ایها الامام الرئوف»، واژه «رئوف» در این زیارت‌نامه به حضرت رضا(ع) اطلاق شده است. «رئوف» در لغت به معنای انسانی مهربان و بسیار بخشنده است، اما با کلمه «رحمت» تفاوت‌های بنیادینی دارد. با اینکه «رحمت» نیز به معنای بخشش است، اما واژه «رأفت» زمانی به کار می‌رود که این بخشش دارای ویژگی‌های ممتاز و خاصی باشد؛ به گونه‌ای که می‌توان گفت «رأفت» مرتبه‌ای بالاتر و عمیق‌تر از «رحمت» است. رأفت، بخشش و رحمتی است که در کنزت بی‌کران و بی‌حد و حصر است. این رحمت به‌طور خاص شامل حال انسان‌های گرفتار و دردمند می‌شود؛ به این معنا که در اوج گرفتاری یا در شرایط دشوار، مورد توجه و لطف قرار گرفتن، مصداق رأفت است. همچنین حضرت رضا(ع) در گرفتاری‌ها به داد افراد می‌رسد و این کمک‌رسانی با شدت و مهربانی عمیق و بی‌دری